

Terézia z Avily a Ján z Kríža: Svätci, ktorí vtlačili Cirkvi hlbokú mystickú pečať

Branislav Krasnovský

20. júla 2020 ✝ Cirkev

Sv. Terézia z Avily /1515-1582 / spoločne s Jánom z Kríža /1542-1591/ vtlačili Cirkvi mystickú pečať. Sv. Terézia z Avily je spoločne so sv. Katarínou zo Sieny od roku 1970 považovaná za Učiteľku Cirkvi, duchovné rady sv. Terézie z Avily umožnili mnohým katolíkom prežiť blízke a hlboké mystické stretnutia s Kristovou láskou.

Sv. Terézia z Avily žila v období, keď španielski panovníci Ferdinand Aragónsky a Izabela Kastílska začali uskutočňovať víziu španielskeho katolíckeho kráľovstva, očisteného od moslimských a židovských pečatí. Víťazne ukončili španielsku reconquistu, keď v roku 1492 oslobodili Granadu a, po takmer 700 rokoch, vytlačili moslimov zo Španielska do severnej Afriky. Počas ich vlády sa začala aj španielska conquista v Latinskej Amerike.

zdroj: wikimedia commons

Sv. Terézia z Avily pochádzala zo židovskej rodiny, jej starý otec konvertoval na katolicizmus, až keď Avilu oslobodili španielske kresťanské vojská. Sv. Terézia z Avily vstúpila približne 20 ročná do karmelitánskeho kláštora, známeho svojím veľmi prísny životom a regulou.

V roku 1577 mala sv. Terézia z Avily prvý mystický zážitok súvisiaci s Kristovým utrpením. To, čo videla svojím duchovným zrakom ju zasiahlo ako blesk. Zranený a zmučený Kristus ju pobádal konať pokánie za svoj predchádzajúci život. Ohromila ju samota a opustenosť, ktorú Kristus znášal pri svojom Ukrižovaní.

Sv. Terézia z Avily potom prežívala hlboké mystické spoločenstvo s Bohom až do konca svojho života v podobe stálej konverzačnej modlitby, či v podobe zážitkov hlbokej mystickej extázy. Okrem mysticismu pripravila reformu ženskej vetvy karmelitánskeho rádu, do ktorej implementovala svoje zážitky s hlbokého duchovného spojenia s Trojjediným Bohom.

Suvisiaci článok.
Bola presvedčená, že každý môže spoznať Ježiša podobným spôsobom, akým ho pri svojich mystických stretnutiach spoznala ona. Tak sa pre duše, ktoré dychtili po mystickom spojení s Kristom, snažila pripraviť tie najlepšie podmienky aj v príslych kláštoroch ženských bosých karmelitánok. Definovala nanovo základné prvky karmelitánskej regule, presadzovala jednoduchosť, pokoru, modlitbu a disciplínu. Sv. Terézia počas 15 rokov založila 16 reformovaných konventov pre ženy a mužov, pretože ženská rehoľa bosých karmelitánok, ktoré sv. Terézia založila, potrebovala spovedníkov a kaplánov.

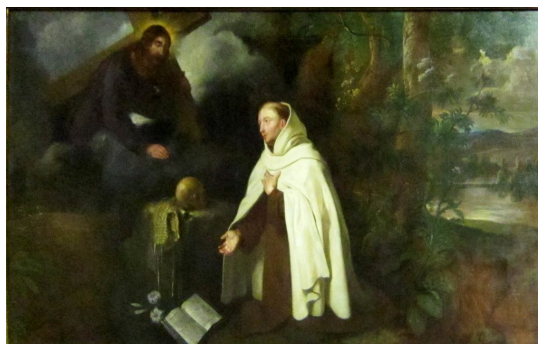
Sv. Terézia z Avily je autorkou viacerých mystických a teologických spisov. K jej najznámejším dielam patria: **Môj život** /vlastný životopis/, **Cesta k dokonalosti** /o modlitbe, najmä o modlitbe Otčenáš/, **Vnútorň hrad** /mystický spis, v ktorom sv. Terézia z Avily prirovnáva človeka k hradu so siedmymi komnatami, cez ktoré je potrebné prejsť ak má človek nájsť Boha v sebe/ a **Kniha o zakladaní** /spomienky o zakladaní reformovaných kláštorov bosých karmelitánok/

Bola blízkou duchovnou priateľkou sv. Jána z Kríža. Spoločne vytvorili tandem, ktorý výrazne ovplyvnil mysticismus španielskej i európskej katolíckej Cirkvi 16. storočia. Svätý Ján z Kríža /1542 – 1591/, podobne ako sv. Terézia z Avily, pochádzal z rodiny židovských konvertitov, rovnako ako aj prví najvýznamnejší španielski inkvizítori Tomáš Torquemada, Diego Deza či kardinál Francisco Jiménez de Cisneros.

Ján z Kríža pochádzal z rodiny chudobnej šľachty, jeho otec sa oženil s dievčinou mimo šľachtického stavu a tak stratili jeho potomkovia nárok na šľachtický titul. Rodina čoskoro stratila svojho živiteľa, matka Katarína Alvarezová musela vychovávať svoje deti sama.

Sv. Ján z Kríža bol už v rannom veku veľmi dobrým dieťaťom a usilovným študentom. Okrem vynikajúcich výsledkov v štúdiu, bol veľmi nábožný, pomáhal v miestnej nemocnici, odkiaľ nosil stravu domov pre matku a súrodencov. Spával málo, jedával striedmo, učil sa poctivo a vzorne sa staral o chudobných a chorých.

V roku 1563 vstúpil do karmelitánskeho kláštora v Medine, po noviciáte študoval filozofiu a teológiu, a v roku 1567 bol vysvätený za kňaza. Po vysvätení vstúpil do prísnejšieho rádu kartuziánov. Ako člen tohto rádu sa stretol s Teréziou z Avily, ktorá sa dozvedela o jeho túžbe žiť prísny asketickým životom a o jeho mystických vytrženiach. Samotná Terézia z Avily musela mierniť jeho obľubu pôstov a askézy, sv. Ján z Kríža s vďakou vnímal jej duchovné rady a ponaučenia.

zdroj: wikimedia commons

Sv. Ján z Kríža založil tri kláštory a vďaka spoločnej činnosti so sv. Teréziou z Avily sa rýchlo rozmáhala aj ženská vetva karmelitánskej rehole. Neskôr sa sv. Ján z Kríža stal zvláštnym spovedníkom sestier v Avile, chýry o jeho svätosti sa šírili aj do iných oblastí Španielska.

Svätého Jána z Kríža pozývali na univerzity, do kláštorov, aby viedol mládež a mníchov ku kresťanskej dokonalosti. Samotný sv. Ján z Kríža však spočiatku často trpel pochybnosťami a pokušeniami, v najväčších úzkostiach sa mu však zjavovali Ježiš Kristus a Panna Mária, ktorí mu pomáhali niesť jeho utrpenie.

V roku 1577 sa proti prísnosti sv. Jána z Kríža postavili jeho spolubratia, ktorí ho dokonca uväznili v cele kláštora v Toledě. Sv. Ján z Kríža v zúboženom stave z Toleda utiekol, niekoľko mesiacov sa zotavoval v nemocnici, rekonvalescenciu strávil v kláštore karmelitánok, neskôr odišiel do kláštora na hore El Calvario v Andalúzii v južnom Španielsku, kde sa v roku 1578 stal predstaveným kláštora.

Od roku 1580 tvoria prísne kláštory bosých karmelitánov zvláštnu provinciu, nad ktorou sv. Ján z Kríža vykonával dozor. Sám bol príkladom v prísnosti. Obýval tú najhoršiu celu, mal iba stoličku a sv. Písmo, spával na zemi, nosil ťažkú reťaz, ktorá mu spôsobovala značné bolesti. Neustále sa postil, spával veľmi málo, staral sa o chorých bratov. Samotní spolubratia mu opätovne vyčítali prílišnú prísnosť. Nakoniec ho zbavili všetkých hodností, poslali ho do najchudobnejšieho kláštora v Sierramonských vrchoch, odkiaľ ho po niekoľkých mesiacoch preložili do Ubedy, kde bol priorom jeho najväčší kritik. Cestou do Ubedy sa sv. Jánovi zapálila rana na nohe, čo sa mu stalo osudným, v Ubede po niekoľkých mesiacoch sv. Ján z Kríža nakoniec umrel.

V kláštore v Ubede napísal sv. Ján svoj azda najznámejší spis „*Živý plameň lásky*“, v ktorom píše o utrpení ako o ceste k Bohu a prejave lásky k Bohu. Zomrel v bolestiach v tej najhoršej cele, neustále však pociťoval radosť, a zvesť o jeho smrti sa rýchlo rozšírila po celom Španielsku. Rozlúčiť sa s ním prišli desaťtisíce veriacich.

Spisy sv. Jána z Kríža patria k najvýznamnejším dielam mystickej teológie. Nie je špekulatívnym mystikom, skôr u neho badať empirický a praktický postoj k mysticismu. Je autorom viacerých teologických spisov – **Temná noc, Výstup na horu Karmel, Duchovný spev**, spomenutý **Živý plameň lásky**, v ktorých opisuje svoje skúsenosti. Tieto diela dodnes patria k najkrajším dielam katolíckej mystiky. Za učiteľa Cirkvi ho vyhlásil pápež Pius XI. v roku 1926.

Modlitby sv. Terézie z Avily

Duch Svätý,
si to ty, ktorý zjednocuješ moju dušu s Bohom:
rozhýb ju horiacimi túžbami
a zapáľ v nej oheň svojej lásky.

Aký si voči mne dobrý,
Svätý Boží Duch:
buď navždy chválený a velebený
pre veľkú lásku, ktorou ma zaplavuješ.

Môj Bože a môj Stvoriteľ,
je vôbec možné, aby bol niekto, kto ťa nemiluje?
Tolký čas som ťa nemilovala!
Odpusť mi, Pane.

Duch Svätý, obdar moju dušu,
aby bola celá Božia a slúžila mu
bez akýchkoľvek osobných záujmov
a iba preto, že je mojím Otcom a ma miluje.

Môj Boh a moje všetko
je snáď ešte niečo iné
po čom môžem túžiť?
Ty sám mi stačíš. Amen.
sv.Terézia od Ježiša (z Avily)

Nech ťa nič neznepokojuje,
nech ťa nič neľaká,
všetko sa pomíňa,
Boh sa nemení.

Trpezlivosť dosiahne všetko.
Kto má Boha, tomu nič nechýba:
Jedine Boh stačí!
sv.Terézia od Ježiša (z Avily)

Myšlienky sv. Jána z Kríža

Bože, ty mi neodoprieš to, čo si mi už raz daroval, keď si mi dal svojho jediného Syna, Ježiša Krista. V ňom si mi dal všetko, po čom môžem túžiť. Preto sa chcem tešiť, lebo ty nebudeš meškať, ak ťa budem naozaj očakávať.

Čím viac viery má duša, tým viac je zjednotená s Bohom.

Kristus je bohatá baňa, obsahujúca žily s mnohými pokladmi. Môžeme ju stále hľbiť a nikdy nedôjdeme na koniec. Čím hlbšie a hlbšie ju vyhlbujeme, objavujeme vo všetkých smeroch nové žily nového bohatstva. Veď preto sv. Pavol povedal o Kristovi tieto slová: „*V ňom sú skryté všetky poklady múdrosti a poznania*“ (Kor 2,3). Aby k nim duša dospela, aby prenikla až k nim, je nevyhnutné, aby najskôr prešla úzkou cestou vnútorného i vonkajšieho utrpenia. To je cesta, ktorá vedie k múdrosti. Áno, nikto nemôže v tomto živote pochopiť tajomstvo Krista bez toho, aby mnoho trpel...

Málo záleží na tom, či je vták pripútaný tenkou alebo hrubou niťou: dokiaľ ju nepretrhne, nebude schopný vzlietnuť. Je pravda, že tenkú niť pretrhne ľahšie ako hrubú; ale akokoľvek je pretrhnutie ľahké, pokiaľ k nemu nedôjde, vták nevzlietne. Tak je na tom aj duša, ktorá je k niečomu pripútaná. A hoci je inak akokoľvek čnostná, nikdy nedosiahne slobodu potrebnú na božské zjednotenie.

Keď si Boh chce zamilovať dušu, nehľadá na jej veľkosť, ale na hĺbku jej pokory.

Nech ti stačí ukrižovaný Kristus, s ním pracuj i odpočívaj, a tak sa zbavíš všetkých vnútorných i vonkajších bremien.

Je dvanásť hviezd, ktoré tvoria korunu najvyššej dokonalosti: láska k Bohu, láska k blížnemu, poslušnosť, čistota, chudoba, účasť v chóre, pokánie, pokora, umŕtvovanie, modlitba, mlčanie, pokoj.

Ak chcete vlastniť Ježiša, nikdy ho nehľadajte bez Kríža.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/terezia-z-avily-a-jan-z-kriza-svatci-ktori-vtlacili-cirkvi-hlboku-mysticku-pecat/>